

S.Thom. Vallan.
nus concione 2. de Annunc. ait: *Et ingressus Angelus ad eam. Non enim in propatulo erat, non in publico: non eam in choreis & nundinis, non in ludis & cachinnis Angelus invenit, sed in interiori domus cubiculo reclasam, libros sacros legentem, Scriptura secreta rimantem. Ultimo S. Vincentius serm. de Incarn. breviter scripsit: Et ingressus Angelus ad eam, sine portarum apertione. Tum quia Angelis nulli parietes, nullaque obistunt portæ, cum eorum ignea, cœlestis, & lucida natura omne corpus penetrare possit: tum etiam quia, ut piè creditur, per fenestram, quæ in eadem hodie domuncula Virginis Lauretanæ visitur, ingressus fuit Gabriel Angelus sub pulcherrima specie viri, cum splendore magno. Potius enim selegit Angelus per fenestram cubiculum intimum Virginis petere, quæam reclusam puellam cogere ostii sui patulum aperire.*

S.Birgitta. Maria post Christi Ascensionem, quo annos vixerit in clausura sua. Si nitea domus?
332.
Nec post Christi Domini Ascensionem in cœlos per quindecim annos (ut receptior docet opinio, & ipsa Dei docuit Mater apud S. Birgittam lib. 7. cap. 26.) quibus commorata est Deipara in monte Sion & cœnaculo Domini, domicili sui clausuram strictissimam corporis amisit. (Omittimus egressiones Deiparæ, Joanne comitante, quibus sacra loca Christi Domini Passione, Resurrectione & Ascensione nobilitata invisebat.) Sic enim clausa, sic reclusa suâ Virgo degebat in domo, quod præter cœlestia nil aliud meditabatur, nisi suorum sensuum tam internorum quæam externorum rigidam custodiam, considerans ac præmeditans cum muliere illa forti Proverb. 31. vers. 27. semitas strictas & angustas domus suæ; non platerum, aut bivorum occursus. Id probant Angelus, & homo: nam cum optatissimum Maria discussus in cœlum tempus aedeset, ecce Ange-

Palmae Paradiſi Mariae in cœlum migratura traditur, in mun ex Paradiso decerpsum terreno, in signum victorie, inquiunt Simeon Sim. Metaph. Nicephor. Metaphrastes orat. de Virg. Maria, & Nicephorus libro 2. hist. cap. 21. annuntians ipsi Dominæ & Ange-

lorum Reginæ ex hoc sæculo migrationem. Homo etiam, quippe Apostolus Ioannes, qui tunc Ephesi morabatur, etiam Maria Deiparæ comprobat, vel in vita extremis, inclusionem intra sui domicilii angulos: scribit enim Melito Episcopus Sardensis lib. de transitu B. M. Virginis, cap. 4. in principio, de Ioanne ab Angelis ad portato loquens: *Nubes adduxit eum ante ostium domus ubi erat Virgo Deipara Maria, & pulsans ostium statim ingressus est, &c. Videbis ex dictis, quantâ curâ, quanto studio Deipara Virgo Dei Mater, vel ab infantia & teneris annis, usque ad sui transitus horam in sui custodiam corporis incubuerit; semper enim purissima, illæsaque mente internam animi clausuram servavit sapiens & immaculata puella: sed nimis sedula, & officiosa valde circa sui sacratissimi corporis velamen, sese continuò occuluit religiosâ clausurâ.*

Hugo capite 2. in Jerem. Threnos. Hugo Card.
333.
Sed quod Deiparæ tantum fuerit opus in externa sui corporis custodia, merito dubitabitur. Respondeo, Mariam semper diabolo inimicam, & ejus suggestiones externas præcaventem, quibus dæmon forsan prætentaret externos Deiparæ sensus visibilibus immutare objectis, magno studio adversus diaboli pugnam externa corporis clausura sese obarmasse, ne vel in levissima suspicione subtilis externo morsu substerneretur serpentis. (In clausura, tenorio, aut tabernaculo absconditi milites armantur, aiebat Cardinalis Hugo capite 2. in Jerem. Threnos.) Quia enim à suo conceptionis principio caput colubri venenati contrivit victrix, per totius suæ vitæ decursum satagit callidum hostem etiam semper in externa, aut levissima suggestione, ab ipso incassum hoste attentata revincere, non alio pugione, quæam strictæ clausuræ armis. Suppono id quod certius est, nempe Virginem Mariam ab intrinseco nulla unquam fuisse dæmonis tentatione pulsatam, utpotè quæ fomite ad delinquendum carebat. Ex eo enim quod Maria, ut alibi tetigimus, Illustratione 13. sic fuit absque labe concepta, ut ad lineam status innocentia Adami pertinuisse credamus,

Melito Ep. Sard.Scotus.Concil. Trid.Fomes pec-
uti quid
st.Non fuit
ab soluie in
Maria Dei-
para peccati
fomes.S. prosper.Maria ab
intrinseco
potuit pati
dæmonis
suggestiones,
ut contine-
vinceret.S. Thomas.Hist. Myst.Civ. Dei.S. Bernard.Senens.

credamus, neutiquam in se potuit fomitum peccati, nec extinctum, nec ligatum habere, maximè quando fomes peccati tam ex principiis Scoti in 2. distinctione 37. quest. 1. §. Ex ista, versiculo *Ad primum;* quæam ex sacro Tridentino Concilio decreto de peccato Orig. sess. 5. est effectus penalis peccati originalis, sive quædam inclinatio, aut pronitas exorta ex vulnere metaphorico naturæ, sibi ab ipso peccato inflito, quatenus à peccato est, & in peccatum inclinat, ponens inhabilitatem in parte superiori hominis ad honestè operandum in qualibet materia virtutis. Ergo si in Maria, ut supponimus, non fuit reperta moralis causa fomitis in perfecta & integra quam habuit natura absque peccato, aut debito peccati: igitur absolute in ea non fuit peccati fomes; & si non fuit absolute, nec ipsum habuit, consequenter inepte dicitur, quod in Deipara fomes peccati aut fuit ablatus, aut extictus, aut ligatus: nam quod non est, nec aliquo modo reperitur, nec auferri potest, nec extingui, nec ligari. Verum enim verò quia ad magnam utilitatem fidelium (teste S. Prospero Aquitanico lib. 1. de vocat. Gentium, cap. 8.) materia est reservata certaminum; ut non superbiat sanctitas, dum pulsatur infirmitas; aliqui bonæ notæ Autores sentiunt Mariam Deiparam fortasse à dæmonie tentatam & tandem fuisse exterioribus suggestionibus aut apparentibus revelationibus (etsi incertum sit an Maria eas passa sit,) quas ipsa continuò, iterum atque iterum viætrix reduxit ad nihilum. Pro multis hujus placiti asseclis sit unus S. Thomas Aquinas in 4. Sententiæ, dist. 49. questione 5. articulo 3. ad 2. ubi de Maria Deipara loquens, ait: *Et quamvis non habuerit pugnam per tentationem, qua est à carne, habuit tandem pugnam per tentationem ab ho-
ste, qui nec etiam ipsum Christum reveritus est, ut patet Matt. 4. 13. à n. 212.*

cum nostro S. Bernardino Senensi tomo 4. sermone 4. de Conceptione B.

Maria, artic. 3. capite 2. ubi ait:

Piè etenim credo, quod Maria pluri-

mas legiones habuit Angelorum ad

custodiæ, & protectionem suam. :::

Mariam runguam
Affuit ei dæmonum repulso; sicut enim
fuisse à da-

magnus ignis effugat muscas, sic à sua
ardeantissima mente & inflammatisma

charitate dæmones effugabantur &
pellebantur, in tantum quod solum in

modico non erant ausi respicere men-

tem ejus, nec de magno spatio illi

appropinquare. Jam ante Senensem

nostrum Victorinus Richardus par-

te 2. in exposit. Canticorum libri,

cap. 26. littera A, hæc reliquerat

scripta pro nostra mente. Pulchra

facie fuit (Maria,) pulchra mente

& corpore: quæ etiam ipsis principi-
bus tenebrarum terribilis fuit, ut ad

eam accedere, eamque tentare non

presumperint. Deterrebat enim eos

flamma charitatis: incendebant oratio-

nes & fervor devotionis: stupebant

immurem à peccatis. Quæ omnia li-

cet de interna mentis Mariæ tenta-

tione interpretari possint, nihilomi-

nus piè credendum est, illam nec

externè ausos fuisse dæmones adori-

ri. Maria igitur, ut non semel de

callido serpente triumpharet, loco

armaturæ, ad externam pugnam ute-

batur clausurâ, & intra cubiculum

continuò ipsius absconsionis arma

sumebat, ut sedulò de dæmonum

malignis triumpharet versutiis. Id-

circò Bernardinus noster ubi supra,

loquens de Matre Domini, subiectit:

Semper contra omnes dæmones tri-

umphavit: ac si semper in pugna (ex-

ternè saltem) & conflictu adversus

diabolum dimicando, ipsum revin-

ceret, & non semel gloriosissimè de-

truncaverit. Quo pugione, quibus

ne telis, nisi religiosæ clausuræ?

Nam clausura, quæ munimen invi-

ctum est & animæ victoria, ex Cx-

esar. Arcl.

plus triumphasse de Chananæs ho-

stibus, Sifara nece, quæam Barach

aut Debboram, ista suo in cantico

edocet. Verum si attentè perscrut-

eris arma ad conflictum, quibus

Jahel usa est ad trophæum, nulla in

præpa

334.

Judicum
c.4.Clausura
instrumentis
Jahel Sifara
ram interse-
cit.Richard.
Laurent.Joseph.
Zerda.Richard.
S. Laurent.

præparatione reperies, nisi clavum, & malleum, quæ sacræ nostræ vi-
etri feminæ Jabel ipsa tentorii, aut tabernaculi subministravit clausura. Nota sacri contextus stylum Indicum cap. 4. vers. 21. ubi legitur: Tulit itaque Jabel uxor Haber clavum tabernaculi, assumens pariter & malleum: & ingressa absconditè, &c. Semel egressa fuerat è cubiculo, ubi manebat abscondita, ut inimicum Sifaram advocaret ad aditum: sed ne clausurâ deperditâ, deperderet & victoram, ingressa absconditè, in ipsa sui cubiculi reclusione, arma reperit & pugionem; & non alia, nisi ea, quæ fuerant instrumenta clausuræ, ut interimat inimicum. Gaudeo me legisse Richardum Laurentinum libro 12. de laudibus B. Mariae, col. 730. litt. A, & B, ubi de obserata Virginitate Mariæ loquens, hæc subdit: Figurata fuit hac sera Judicum quinto, ubi dicitur, quod Jabel, qua designabat Mariam, clavo tabernaculi sui, & malleo Sifaram interemit. Et appellatur clavus tabernaculi cavilla, quâ firmabatur tabernaculum, &c. Eccinè clavus quo firmabatur clausura in recondito Jahelis tabernaculo, ei pro sica deservit ad mortem inferendam tyranno, pro instrumento ad triumphum. Quia in silentio, & intra cubile (loquitur de Jabele Pacensis Præful tomo 2. in Judith, cap. 9. sect. 41. num. 247. ad finem) in quo acui insidiebat & fuso, ducem non alio pugione, quâ parietis clavo confidit. Igitur ipsa circumclusio parietum feminæ subministravit ad victoram arma. In hære verbis Rhotomagen sis suprà datis: Figurata fuit hac sera, &c. Quæ conventio sera ad clavum, aut ad malleum, quibus Cœnitides herois infestum Israëli trucidavit hostem? Si sera ferreum est instrumentum (etiam & ligneum reperies apud Indos Americanos) quo clauduntur firmiter ostia domus; quid cum clavo, aut malleo potuit habere commune ad perduellis interitum, & ducis Sifara mortem? Meherclè sera quæ ad clausuram domicili deservit, clavis portæ affigitur, malleoque ad clausuram & custodiā firmatur (per hypallagen) cum malleo, non solùm in re, immo

& nomine. Hebraicè enim affinitatem habere conspicimus. — ap. Kaphal, Kaphats, vel Kophats, quæ apud Schlinderum reperies significare modò seram, modò malleum, & etiam gladium. Igitur non mireris, quod in custodia feminæ religiosæ sera deserviat pro clavo, & quod sit ipsa pro malleo aut pugione clausura: quæ non tam clavo & malleo, quâ ipsius instrumento inclusio- nis, Virginis in umbra dæmonem superavit. Audivisti illud plebeium, vulgareque Hispanorum prolo- quium: A puerta cerrada el diavolo se bueve? Certè satis moraliter edocet, ensi rude proverbium, quâ proficia sit omnibus suorum sensuum corporisque custodia, quæ non modo inimicum, aut dæmonem arcet, verùm etiam ipsius arma deludit. Profanè Ovidius 1. de Ovidius. Ponto, epist. 2. numero 23. & 24. ca- nebat:

Tecta rigent fixis veluti vallata sagittis,
Portaque vix firmâ submovet ar-
ma sera.

Repellit, & submovet arma, hostilesque invasiones non solùm clausurâ in sera retundit; sed & arma præstat ad victoram, ad triumphum, ut conspeximus in Jæhele. Quid si Mariam adumbrabat, dum vicit? De clausura & reclusione diutina Deiparae aiebat Ambrosius lib. 2. in Lucam, cap. 1. sic: Ecce Maria in domo sera. Scio rō sera, adjecitum nomen esse, exprimens perpetuum immaculatæ puellæ inclusionem Mariæ, & tardissimum ejus egressum è claustrum, non nisi ad sancta & licita, comite parente, sponso, aut filio, unicè designare. Verùm si liceret illa voce sera ludere, substantiè acciperem, ut Deiparam prædicem non modo clausam, reconditam & obseratam mundo & populo, verùm etiam tam interius quâ exteriùs suæ mentis & corporis fuisse seram, prout sera totius clausuræ, ad recludendum arctius, instrumentum extat, ut munimen ad victoram, ad triumphum.

Hanc duplēcē Marie custodiā & clausuram, tam animæ quâ corporis, jam sponsus hoc extulerat præconio Canticorum cap. 4. vers. 12. ubi legitur: Hortus conclusus soror mea

Valent.
Schind.Sera He-
braicè quâ-
dam affini-
tatem cum
malleo &
gladio, ipso
in nomine
habet.Rabb. In-
nom.Richard.
Laurent.Maria fuit
clausurâ corporalis & spiritualis vir-
ginitatis, :: quia hortus hic beata Virgo
rus clausu- fructum fecit actiū, & contemplati-
va.

Et infra

col. 727.

litt. A,

de laudib.

B. Maria,

col. 726.

litt. A,

& B,

quasi dupli-
citer obser-
vata.

Et infra

col. 727.

litt. A,

sic pro-
sequitur:Conclu-
xit autem Domini-

hunc hortum tam fortiter, & hunc

fontem signavit tam firmiter, ut dra-
conem pervigilem omnino lateret, &

leonem rugientem à se excluderet.

Sed

quo

telo effugavit leonem, quo enfe,
quo gladio, quo pugione? nisi ipsâ obseratâ clausurâ, quæ sica est, quæ gladius est ad animæ victoram adi-
piscendam, & reportandum trium-
phum? Prete igitur lectionem He-
braicam prefati textus Canticorum 4.
vers. 12. — p. Gan nahul: quæ
voces non solùm interpretantur Hor-
tus, & Paradisus (& cum Mem
Heemantico, p. Magan, scutum
& clypeus) obseratus, reclusus, aut
conclusus pessulo, aut loro; sed pro-
priè, calceatus: nam in Ezechiele
cap. 16. vers. 10. ex verbo suprà dato,
Nahal, legunt Hebræi, Claudi te
taxo. Ubi Vulgata nostra habet, Et
calceavi te ianthino. Cumque taxo
animal simile vulpi, & apibus inimi-
cum, coloris sit violacei, qui color
Latinè ianthinus nuncupatur; hinc
Hebraicus fons legit, Claudi te taxo;
nempe, calceavi te pellibus taxeis:
nam calceamenta, quâdam sunt pe-
dibus clausuræ. Hinc Maria simul
dicitur, Hortus clausus, Hortus calcea-
tus; quia animatus erat paradisus in
perpetua clausura degens & ince-
dens. Cornelius à Lapide de Synago-
gæ loquens ornamenti, tactum Eze-
chielis expeditus locum, inibi ait:
Hebraum enim tachax, id est
Taxus, est animal simile vulpi, viola-
cei coloris, de quo Exod. 25. vers. 5. Ex-
cus ergo corio fecit Deus Sponsa sua
calceos. Sed de Sponsa Maria Eze-
chielis oraculum edifferens Richard.
lib. 5. de laud. B. M. col. 387. litt. C. ait:
Ezechielis 16. dicit Filius Matri: Cal-
ceavi te ianthino, & cixi te byssō, &c. Laurentin.

Cantic. 4.

Hebr.

Ezech. c. 16.

Hebræa
lect.

Vulgata.

Calceamen-
ta sunt qua-
dam clau-
sura pe-
dum.

Cornel. à
Lap.

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar-

Maria JAHEL mystica, &c. 281

mea sponsa, hortus conclusus. Quæ
verba eleganter, quasi nostram men-
tem divinans, exposuit Rabbi In-

nominatus, hisce verbis: Soror mea
tu in clausura es similis horto serà con-
cluso, ad quem non habuit aditum

reptans tortuosus serpens. Nil lu-
centius pro Dicipara, horto in clau-
sura sua obserato propria suæmet

custodiæ serâ, & serâ dupli. Bis di-
citur hortus conclusus (scribit Lauren-

tinus lib. 12. de laudib. B. Maria, col. 726. litt. A, & B,) quasi dupli

Maria fuit clausurâ corporalis & spiritualis vir-
ginitatis, :: quia hortus hic beata Virgo
rus clausu- fructum fecit actiū, & contemplati-
va.

Et infra col. 727. litt. A, sic pro-
sequitur: Conclu-
xit autem Dominus

hunc hortum tam fortiter, & hunc
fontem signavit tam firmiter, ut dra-
conem pervigilem omnino lateret, &

leonem rugientem à se excluderet. Sed

quo telo effugavit leonem, quo enfe,
quo gladio, quo pugione? nisi ipsâ obseratâ clausurâ, quæ sica est, quæ gladius est ad animæ victoram adi-
piscendam, & reportandum trium-
phum?

Preme igitur lectionem He-
braicam prefati textus Canticorum 4.
vers. 12. — p. Gan nahul: quæ
voces non solùm interpretantur Hor-
tus, & Paradisus (& cum Mem

Heemantico, p. Magan, scutum
& clypeus) obseratus, reclusus, aut
conclusus pessulo, aut loro; sed pro-
priè, calceatus: nam in Ezechiele
cap. 16. vers. 10. ex verbo suprà dato,
Nahal, legunt Hebræi, Claudi te
taxo. Ubi Vulgata nostra habet, Et
calceavi te ianthino. Cumque taxo
animal simile vulpi, & apibus inimi-
cum, coloris sit violacei, qui color
Latinè ianthinus nuncupatur; hinc
Hebraicus fons legit, Claudi te taxo;

nempe, calceavi te pellibus taxeis:
nam calceamenta, quâdam sunt pe-
dibus clausuræ. Hinc Maria simul
dicitur, Hortus clausus, Hortus calcea-
tus; quia animatus erat paradisus in
perpetua clausura degens & ince-
dens. Cornelius à Lapide de Synago-
gæ loquens ornamenti, tactum Eze-
chielis expeditus locum, inibi ait:

Hebraum enim tachax, id est
Taxus, est animal simile vulpi, viola-
cei coloris, de quo Exod. 25. vers. 5. Ex-

cus ergo corio fecit Deus Sponsa sua
calceos. Sed de Sponsa Maria Eze-

chielis oraculum edifferens Richard.
lib. 5. de laud. B. M. col. 387. litt. C. ait:

Ezechielis 16. dicit Filius Matri: Cal-
ceavi te ianthino, & cixi te byssō, &c. Laurentin.

Mari gres-
sus, car in
calceamen-
tis pulchri

Cantic.
cap. 7.

Rab. In-
nom.

Hebraicæ
lect.

Chaldaea.

Sandalia
que calce-
menta fas-
minarunt

Menand.

Taxus
quodnam
animal

Virgilii.

Plinii.

N. a. ur